

ΘΕΜΑ Δ

Ορισμένη ποσότητα ιδανικού αερίου μιας θερμικής μηχανής M , υποβάλλεται στην αντιστρεπτή κυκλική μεταβολή $1 \rightarrow 2 \rightarrow 3 \rightarrow 4 \rightarrow 1$. Το αέριο ξεκινά από την κατάσταση θερμοδυναμικής ισορροπίας 1, όπου $V_1 = 2 \text{ L}$, $p_1 = 8 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$ και $T_1 = 600 \text{ K}$, ακολουθεί μια ισόθερμη εκτόνωση $1 \rightarrow 2$ μέχρι ο όγκος να γίνει $V_2 = 8 \text{ L}$, και στην συνέχεια υφίσταται μια ισόχωρη ψύξη $2 \rightarrow 3$ μέχρι τη θερμοκρασία $T_3 = 300 \text{ K}$. Η επόμενη μεταβολή είναι μια ισόθερμη συμπίεση $3 \rightarrow 4$, μέχρι ο όγκος να γίνει V_1 και ο κύκλος ολοκληρώνεται με μια ισόχωρη θέρμανση μέχρι την αρχική κατάσταση 1.

Δ1) Να υπολογιστεί η πίεση του αερίου στις καταστάσεις 4 και 2.

Μονάδες 5

Δ2) Να σχεδιαστεί σε διάγραμμα $p - V$ η κυκλική μεταβολή λαμβάνοντας υπόψη τις τιμές των μεγεθών p και V που υπολογίσατε.

Μονάδες 7

Δ3) Να υπολογιστεί το ποσό της θερμότητας που μεταφέρθηκε από το περιβάλλον στο αέριο στην ισόχωρη μεταβολή $4 \rightarrow 1$.

Μονάδες 7

Δ4) Να υπολογιστεί ο συντελεστής απόδοσης της ιδανικής θερμικής μηχανής Carnot που λειτουργεί μεταξύ των θερμοκρασιών T_1 και T_3 . Χωρίς να υπολογίσετε την απόδοση της μηχανής M , να εξηγήσετε αν είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη από την απόδοση της προηγούμενης μηχανής Carnot.

Μονάδες 6

Δίνονται $C_V = \frac{3R}{2}$ και ότι $1 \text{ L} = 10^{-3} \text{ m}^3$.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Δ1) (1) $\xrightarrow{\text{ισόθερμη εκτόνωση}}$ (2) $\xrightarrow{\text{ισόχωρη ψύξη}}$ (3) $\xrightarrow{\text{ισόθερμη συμπίεση}}$ (4) $\xrightarrow{\text{ισόχωρη θέρμανση}}$ (1)

Η μεταβολή $1 \rightarrow 2$ είναι ισόθερμη, άρα:

$$p_1 V_1 = p_2 V_2 \rightarrow 8 \cdot 10^5 \cdot 2 \cdot 10^{-3} = p_2 \cdot 8 \cdot 10^{-3} \rightarrow p_2 = 2 \cdot 10^5 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}.$$

Η μεταβολή $2 \rightarrow 3$ είναι ισόχωρη, άρα:

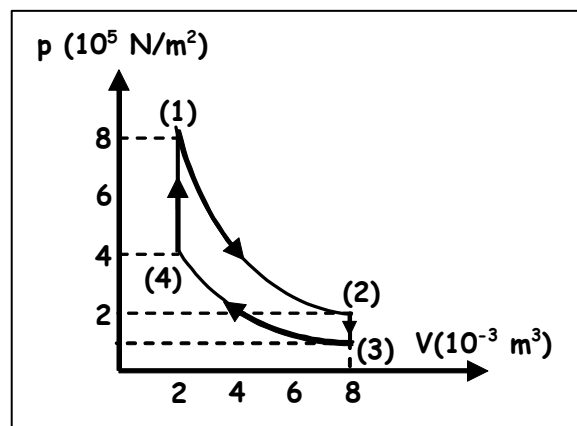
$$\frac{p_2}{T_2} = \frac{p_3}{T_3} \rightarrow \frac{2 \cdot 10^5}{600} = \frac{p_3}{300} \rightarrow p_3 = 10^5 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}.$$

Η μεταβολή $3 \rightarrow 4$ είναι ισόθερμη, άρα:

$$p_3 V_3 = p_4 V_4 \rightarrow 10^5 \cdot 8 \cdot 10^{-3} = p_4 \cdot 2 \cdot 10^{-3} \rightarrow p_4 = 4 \cdot 10^5 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}.$$

Δ2) Συγκεντρώνουμε τις τιμές της πίεσης, του όγκου και της απόλυτης θερμοκρασίας στο παρακάτω πίνακα και κατασκευάζουμε το διάγραμμα p - V:

Καταστάσεις	1	2	3	4	1
p (N/m ²)	8 10 ⁵	2 10 ⁵	10 ⁵	4 10 ⁵	8 10 ⁵
V (m ³)	2 10 ⁻³	8 10 ⁻³	8 10 ⁻³	2 10 ⁻³	2 10 ⁻³
T (K)	600	600	300	300	600

Δ3) Για την ισόχωρη θέρμανση 4 → 1 ισχύει:

$$Q_{4 \rightarrow 1} = n C_V (T_1 - T_4) = n \frac{3R}{2} (T_1 - T_4) = \frac{3}{2} (n R T_1 - n R T_4) = \frac{3}{2} (p_1 V_1 - p_4 V_4) \rightarrow$$

$$Q_{4 \rightarrow 1} = \frac{3}{2} (1600 - 800) \rightarrow Q_{4 \rightarrow 1} = 1200 \text{ J.}$$

Δ4) Ο συντελεστής απόδοσης μιας ιδανικής μηχανής Carnot που λειτουργεί ανάμεσα στη μέγιστη και ελάχιστη θερμοκρασία του κύκλου είναι:

$$e_c = 1 - \frac{T_c}{T_h} = 1 - \frac{T_3}{T_1} = 1 - \frac{300}{600} = 1 - \frac{1}{2} \rightarrow e_c = 0,5.$$

Σύμφωνα με το θεώρημα Carnot δεν μπορεί να υπάρξει θερμική μηχανή που να λειτουργεί ανάμεσα σε δύο θερμοκρασίες και να έχει μεγαλύτερη απόδοση από μια μηχανή Carnot η οποία λειτουργεί ανάμεσα στις ίδιες θερμοκρασίες.

Άρα η απόδοση της μηχανής M είναι μικρότερη από την απόδοση της προηγούμενης μηχανής Carnot.